

stva, postavim: Homuljica, Donnerkraut, homan, Eisenhuth po bogu Hamon, Homen, Gomen, Perunika po Perunu, Ognjec (croccus) po Ognji, Grombaba, babja dušica = česki Hřimbaba = Grm-Grombaba (ni „rimska baba“, kakor je nekdo tolmačil), Visibaba (galanthus nivalis, zvonček) po Babi.

Nemec imenuje: primula veris „Schlüsselblume“, in med Nemci vlada poverje, da se s to cvetlico odpró vrata pečine ali gore, v kateri je zlato zaklenjeno. Že Grimm in obširnše Kuhn sta dokazala, da pod v gori zakritim zlatom se ima razumevati zimsko v meglovji zaklenjeno solnce ali pa blisk. *)

Solnce in blisk pa odpre mladoletje, in prvi glasnik mladoletja trobentica je dobil imé: „Schlüsselblume“, ključarica, odkleparica v oblačne pečine in gore zakritega solnca in bliska v meglovji in oblakih. Ključ v slovanskih narodnih pesmah se večkrat omenja. On je simbol oblasti, v zimi ga ima boginja smrti, **) speče zemlje: Smrtnica, Marena, Morana, kar reče moravska narodna pesem:

Smrtolenko — Smrtola!

Kam s' kliče děla? —

Dala sem jih, dala —

Svatemu Janu,

Aby otevřil (otvoril),

Do nebe branu (vrata)

Dala sem, jih dala

Svatemu Jiři

Da bi otevřel

Do nebe dverí! itd. (Sušil, narod. pesme 678).

Sveti Jurij in sveti Jan sta zasedla božanstvo mladoletnega solnca, ona dobila ključ, odpreta vrata do nebes, to je, jaro solnce razpodí zimsko meglovje, katero jasno nebo zakriva. Na sekovskih kamenih izobrazena podoba noseča ključ na rami utegne predstavljati takošno solnčno božanstvo.

Litovci imenujejo trobentico: gailu bikses, petelinove hlače, Hahnenhosen. Petelin je solnčen simbol, utegne toraj tudi litovsko poznamenovanje kakošno mitologično podlago imeti, ker podoba trobentice ne kaže nikakošne priložnosti s hlačami.

Ker v ragušici spozná Kuhn simbol bliska, zato je utegnil ruski Erg, Rgl' = *эргъ* biti bog bliska, in priimek Peruna. Rgl' je iz Argel, kakor slov. rja iz arja (rdja—ardja). V staroindijskem mithu je Ardžuna, der Lichthelle, priimek Indrov, in je iz one korenike, iz ktere Homerov pridevek gromskega kija: *ἀργής*. Ar, r pa se stopnuje v ru, primeri: ardeči, rdeči in rudeči, in tako tudi iz arg, rg dobimo: rug, in iz Argovit Rgovit — Rugovit, primeri še sansk. árgha, pretium, iz korenike árgh, petium habere, dignum esse, in cerkvenoslov. ruga, salarium, staroruski: ruga, ružiti, salarium pendere. Metatezo glasnika r tudi najdemo v sanskritu, in priča nam je beseda radžatam, argentum = ardžatam. Slovenska osebna imena Argol, Argolič = Rgol se imajo tudi iz korenike: arg-rg izpeljevati.

Ergel, Rgl, Raguš, Rugevit se toraj v pomenu vjema z vedskim: Ardžuna, in litavskim kyklopom: Arges. Naj še omenim, da je jagned v grškem mitu simbol oblačnega dreva (Wolkenbaum, Wetterbaum) in poznamenovanje je utegnulo postati po bliščjem oblaku, katero je jagned (ΑΓΝΑΔΕ in ΙΑΓΝΑΔΕ)

*) Kuhn (Zeitschrift für deutsche Mythologie, III, 387. 384) vidi v trobentici simbol bliska.

**) V grškem mitu ima Pallas Athene ključ do Zeusove hiše, kjer so bliski skriti.

simbolizoval, vendar tudi po trepeti listja, ker korenika ag — adž znači majanje, gibanje itd.

(Dalje prihodnjič.)

Ozir po svetu.

Iz Ruskega.

Iz Petrograda 18/30. aprila. —η—

Včeraj je bil Petrograd spet razsvitljen. — Spet? Da. Popisoval Vam nisem še nobenkrat, kako Petrograd razsvitljujejo, in tudi zdaj to stvar samo mimogredé omenim, ali vendar je ni mogoče tudi tako drugače omenjati, kakor v provodu sè „spet“. Rusi imajo namreč toliko cerkvenih in narodnih svetnikov, polubogov in bogov, da iz razsvitljevanja svojih gorodov skoraj ne pridejo. Po mogočnosti „slavimago“ je tudi slavljenje različno. Na čast kaki Tetidi razsvitlé samo trotuar z lampicami večidel rumenega cveta; Feb zahteva vže mnogo zvezd, vsaj po glavnih ulicah, ki jih nasadé na stebre plinovih svetilnic; Jupiter tonans se raduje nad gromom in bliskom, če ne nebeškim, pa vsaj bengalskim.

Včeraj je bil cesarjev god. Sè streh in iz okenj so vže zjutra vihrale zastave. Pred zimnim dvorom na Njevi stoji menda 21 ladij. Ob eni po poludne, ko je cesarja pozdravljal diplomatičeski kor, so gromeli s trdnjave in z ladij kanoni. Zvečer se je razlil po mestu plinov svit. Pogledal sem na dvorcov breg: Njeva in breg vse svitlo, kakor o poldne, vse polno naroda, na suhem in po čolnih, na ladijah vojaška godba — obrnem se proti admiraliteti: tu spet vojaška godba — odpravim se v Vélike morske ulice: tri godbe zaporedoma. Kaj mora še le na Njevskem biti? si mislim ter se tje napotim: Tukaj — nu — vsakdanjega šuma in ropota ni bilo, vse diližanse so odpravili v postranske ulice, redi ekipaž so se pomikali, kakor kedar mrliča spremeljajo, vendar take spomine je dušila gnječa, kakoršne na ulicah še nikjer nisem videl, vseobšče veselje, smeh, godba, pa klici policajev: „stupajte, gospoda, stupajte! stoj, izvoščik! Beregiles!“ — Kakih 200 korakov daleč so me rusi prenesli (vsaj spominjam se ne dobro, da bi bil pod nogami tlak čutil), in ker so me ravno pred Dominikovo kavarno na krilco (stopnice) posadili, stopil sem va-njo ter pri oknu počakal 12. ure, dokler se ni narod toliko razošel, da je bilo mogoče iti na ostrov spat. Posebnega o petrograškem razsvitljevanji Vam tedaj ne vem nič povedati, razun to, da se vrši po ruski. — Po ruski je vse ali tako malenkasto, da skoraj ne zasluži spomina, ali pa v tako ogromnih razmerah, da ni lahko dostojno popisati; celó priroda je v Petrogradu taka: sredi brezkončne zime malenki dan, komaj 5 ur dobrega svita, v kratkem poletji pa skoraj nič noči, zdaj proti koncu aprila, se na severovostoku vže ob dveh po polunoči zarja prikaže. Greki in židje v Odesi so menda mislili, da se morajo letos tudi tam na jugu po tem severnemu pravilu ravnati: ali nič, razun malo se popraskati, kar za kratek čas večkrat storé, ali pa kaj, da bo kaj. Izvolili si so za letošnjo véliko noč poslednje in razbijali po mestu 4 dni zaporedoma. Kako je bilo kaj tacega mogoče, se Vam v Avstriji gotovo čudno zdi — meni bi se tudi, ko bi bil tam, kjer človek o Rusiji skoraj družega ne udobi čitati, kakor o policajih, komunizmu itd.; ko pa človek sem pride, se kmalu prepriča, koliko laži je domá čital. Tukajšnji listi so pripovedovali, da polk kozakov, ki je čez zimo v Odesi stal, je bil ravno pred véliko nočjo v drugo mesto prestavljen, nov pa še ni bil tje došel. Tako je prišlo, da je bilo ravno za praznike v Odesi, mesto z več kot 100.000 stanovalci, samo okoli petdeset

mož mestnih policajev in državnih žandarmov. Tukajšnji in moskovski listi so prinašali o tem strašne dopise, iz katerih je bilo skoraj posneti, da je židovski oddel Odesa razdjan, kakor Jeruzalem. Vsi štirje v Odesi izhajajoči ruski žurnali pa so stvar drugače opisali. Iz njih je vidno, da se je praskanje pred grško cerkvijo začelo in da so bili veliko nedeljo Grki tepeni. To jih je še bolj razkačilo in pobijanje oken se je prav za prav v pondeljek začelo. Pri tej priložnosti si je marsikdo žep napolnil in pleča ogrnil. Pa kakor „Novorosijski Telegraf“ pravi, oknopobijalci so take uzmoviče ravno tako podili kakor žide. Vse škode da je neki blizo milijona rubljev. Judovski rabin se je v svojem in v imenu svojih soverceev javno v žurnalih zahvalil odeskemu škofu in sploh duhovenstvu, ki je mnogo pripomoglo razsajajoče Greke pomiriti. Med drugim on pravi, da zgodovina ne vé, da bi bilo kedaj rusko ljudstvo jude surovo napadalo. Za to se imajo judje zahvaliti, kakor značajo ruskega naroda, tako posebno ruskemu duhovenstvu, katero je med tem, ko so pri drugih narodih državni inkvizitorji versko neterpimost učili, svoj narod vselej, po zgledu nekterih modrih papežev in drugih škofov, napeljevalo v vsakem človeku versko prepričanost, kot neoskrunljiv osvetinjo spoštovati. Vendar omenjeni rabin ne pripisuje odeskim nepokojev samo verski neterpimosti Grekov, ampak tudi njihovi trgovski nevošljivosti.

(Dalje prihodnjič.)

Govorniške vaje društva „Slovenije“.

(Konec.)

O slovenskem časnikarstvu je na dalje govoril dr. Razlag:

Naj mi bode dovoljeno govoriti o 3. točki namreč: ali nam je že sedaj treba političnega dnevnika?

To vprašanje se je že večkrat po časnikih in društvi pretresovalo in potrebno se mi zdi, je bolj na tanko pregledati. Dokler se mora od vsakega lista en krajcar koleka in ravno toliko poštnine odrajtovati, bi že te pristojbine na leto, izvzemši nedelje in praznike, znašale 6 gold. To je davek na dušne proizvode, ki bi se moral povsod odpraviti, ker je škodljivo obdačevati našim deželam toliko potrebni dušni razvoj, in gotovo se vjemajo z nami mišljenja vseh narodov, naj se ta zadržek brž ko brž odpravi. Morebiti bi se tudi smelo govoriti o odpravi poštnine za časnike, ker poštna naprava ima le nalogo posredovati promet in pri tem le dotične stroške zahtevati, sedaj pa vidimo, da še vsako leto državnim blagajnicam precej zdaten presežek dohodkov oddaja. Gledé na dušne proizvode, katerih še v našem cesarstvu ne bode tako kmalu preveč, bi se tedaj poštnina imela precej znižati, ako ne bi se za časnike popolnoma odpraviti mogla. Razun teh 6 gold. na leto še je potrebno za dnevnik 12 do 14 gold., list pa pride po takem na 20 gold. vsako leto; to pa je naročnina, katero bi le majhno število prejemnikov plačevalo, toraj se časnik materialno ne bi mogel zdržavati. — Pri nas pa je tudi misliti na dušno zvezo med prostim ljudstvom in njegovimi izobraženimi členi, in skupno delovanje je vedno koristno, toraj tudi politični časniki morajo biti za vse stanove, da se ohrani in vedno bolj okrepi tista srečna vzajemnost mišljenja in delovanja celega naroda, katero sedaj nahajamo v slovenskem narodu. Prosti ljudje pa nimajo časa, vsaki dan celih tiskanih pol prebirati, izobraženi pa še vrh tega morajo druge dnevnike pregledavati, da so vedno pripravljeni na dušno borbo. — Dnevniku sta tudi potrebna vsaj dva vrednika, ker samo eden bi v kratkem

opešal, ako za potrebno spoznamo, da so vsi sestavki globoko premišljeni, ker ne razpravljamo in ne boljšamo samo obstoječih dobrih razmer, temuč imamo pogostem skrbeti za nove ustroje, ki zahtevajo resno premišljevanje. Naše razmere pa še niso ugodne za časnike, kakor so praški ali dunajski dnevnik, toraj moramo zadovoljiti se z manjšimi listi, ako ob enem skrbimo, da so tehtni na vse strani. Ne bom Vam razkladal zgodovine „Slovenskega Naroda“, ktereга čisto rodoljubje zdržava, vsaj je vsakemu znano, da ne leži na premehki postelji; toraj se meni v vsakem obziru koristno in zadostno dozdeva, ako še ta časnik za naprej izhaja po 3- ali 4krat na teden in ako ga vsestransko podpiramo dušno in materialno, bode več koristil, kakor dnevnik, ki bi manj med narod hodil, ker so mestjani in žlahtniki pozabili na svoj rod in se le radi šopirijo s tujstvom, katero podvezuje vsako žilo slovenskega živobitja v lastni naši domovini. Akoravno priznavamo koristnost „Slov. Naroda“ na meji slovenstva in smo gotovo vsi hvaležni žrtvam iskrenih rodoljubov, ki ga častno zdržavajo, vendar si ne morem kaj še enkrat javno izreči, da bi ta list moral v našem naravskem središču — v Ljubljani — izhajati in budni narod z združenimi močmi podpirati v njegovi težavni borbi za boljšo prihodnost.

Konečno naj Vam, čestita gospoda, še razložim svoje misli o 4. točki današnjega predmeta: ali bi nam koristen bil časnik v nemškem jeziku? — Gledé na dosedanje razmere naših narodnih, srednjih in celó viših učilišč, toraj gledé na mladost našega narodnega zavedanja in na potrebnost, da tudi drugi sosedni narodi zvejo naše želje in naše žulje neposredne, ne pa le po slabih in dostikrat celó zlovoljnih predstavah, bi jaz na stavljeno vprašanje odgovoril pritrdivo. Znano nam je sicer, da si tudi merodajni krogi dajajo predstavljati nekatere sestavke naših časnikov, vendar nas skušnja uči, da to že mora kaj kosmatega biti, in vendar je želeti, da vlada pozná ves razvoj narodnega gibanja, ne pa samo nekatere iz zveze pretrgane črtice, v katerih se morebiti išče le nevarnost za pisatelja ali vrednika. — Na dalje imamo nekoliko število mlačnih in omahljivih, a tudi po sovražnih časnikih zapeljanih rojakov, katerim bi potreben bil poduk o naših pravih razmerah, tem bi gotovo dobro došel list v nemškem jeziku, kateri bi razpravljal tudi obrtnijske, kupčijske in sploh narodnogospodarske zadeve, ki bi podučeval o političnih razmerah in umno pobijal nasprotno natolcevanje in tak tednik, v nemškem jeziku pisan, bi utegnil zdatno koristiti. Nam je treba napredka v vsaki stroki človeškega delovanja, temu pa bode sledila prava svoboda, sreča in blagostanje predolgo zanemarjenega slovenskega naroda, kateri prebiva v lepih pokrajinah do bregov jadranskega morja in za kterimi so rodovitne dežele drugih južnih bratov in sodržavljanov.

Predno se končá razgovor naš o slovenskem časnikarstvu, si pridržujem besedo, da Vam, čestita gospoda, še povem, ako so me nasprotna mnenja drugih društvenikov za njihove nazore pridobila, ker si nikakor ne pripisujem nezmotljivosti gledé na naš položaj, temveč bom rad poslušal vsako z razlogi podprto nasprotno mnenje. —

Predsednik dr. Jan. Bleiweis preloži potem daljše razgovarjanje na prihodnji shod, ker je že skoro 10. ura zvečer, in tako pričakujemo na binkoštno soboto prav zanimivo nadaljevanje, ktereга naj se vdeleži obilno število društvenikov in čitalničarjev.

njimi prebivalci popolnoma odrezano? Gotovo je zelo težavno, pa nemogoče nikakor. Mož, ki ga najdemo brez vsake pomoči na morski brežini, nam pové vzrok nesreče, kako se je vršila itd., kar tudi storí, kako? to vsakrati vé, predno je izgovorjeno: z mimiko. Mesto govornega jezika, ki se v tacem primerljivi rabiti ne more, nastopi mimika. Taka je tudi pri gluhonemu. Sicer nahajamo mimiko pri polnočutnem človeku tudi kot spremljevalko njegovega govornega. Znano je, da otroci kaj radi gestikulirajo; kar pripovedujejo, hočejo zmiraj oslikati s pripravnim gestom, in celó njihove igrače pol in pol lahko sem prištevamo. Pa ne le otroci, temoč tudi odrasli rabijo na enak način mimične obraze. Tako kažemo na priliko na-se, na nagovorjenega, na osebe in stvari, o katerih govorimo; prikijemo z glavo, kedar hočemo kaj pritrditi, in nikamo v nasprotnem smislu. Kličemo k sebi in odganjamo z roko, izraze tukaj, tam, sedaj, prihodnjič, poprej — spremljamo radi s primernimi plošno razumljivimi obrazi. Kedar mislimo, stavimo si roko ali prst na čelo, ravno tako znana so znamenja, s katerimi hočemo brez besede, ali ob enem tudi ž njo, dvom, nevednost, trdnost, nevoljo itd. izraziti.

(Dalje prihodnjič.)

Mitologične preiskave.

Primula veris.

Spisal Davorin Trstenjak.

(Dalje.)

V cerkvenoslovenščini tudi nahajamo: *agen*, *vitec*, *Keuschlamm*. Ker se v grščini veli *ἀγρος*, je brž ko ne ta beseda iz grščine prišla v slovenščino. Vendar, ker *ἀγρος* pomenja svitel, čist, utegne biti beseda iz one korenike, iz ktere: *ἀγλαος*, in ta je sorodna s slovansko *ag*, *jag*. Slovenci jo imenujejo: divičje drevce, tudi: Abrahamovo drevce, Hrvati po Jambrešiču: divojačko drevce, toda po lastnosti, ktere so tej vrbici pripisovali že stari Grki. Mislili so, da ima moč oslabiti spolna (seksvalna) poželenja, zato so si žene Atinjanov, ktere so bile v skrivnosti thesmoforij posvečene, in so morale v zakonski zdržljivosti živeti, z listjem te vrbice svoje postelje potrosile. Še danes se neveste opletajo z divičjim drevcem, da očitajo svojo neoskrunjeno čistost, in Charlotte de la Tours pripoveduje, da na Francoskem bogu posvečene divice iz divičjega drevca distilirano vodo pijejo za potlačenje seksvalnih poželenj. ¹⁾ Nemci so grško *ἀγρος* zaradi priličnosti z latinskim *agnus*, prav neumno prestavili v *Keuschlamm*.

Znamenito je, da Slovenci to vrbico imenujejo „Abrahamovo drevce“, tudi Magjari so od Slovencev to poznamenovanje sprejeli in jo imenujejo *Abraham faja*. Moglo je toraj nekaj to drevce simbolizovati tako imenovano vremensko drevo (*Wetterbaum*), ktero se tudi veli: Adamovo ali Abrahamovo drevo, in to poznamenovanje se je ohranilo celó pri ponemčenih Slovenih v Ukermarku.

V knjigi „Norddeutsche Sagen“ (Geb. 412. 428.) berem: Nach Sonnenuntergang bildet sich häufig ein sogenannter Wetterbaum, ein Wolkengebilde, das einem Baume gleicht, danach regiert sich das Wetter; wohin nämlich die Spitzen gehen, dahin wird der Wind gehen. In der Uckermark sagt man an einigen Orten: „der Abrahamsbaum blüht, es wird regnen“, an andern Orten: „der Adamsbaum, blüht er nach Mittag zu, gibts gut Wetter, nach Mitternacht, so gibts es Regen“.

¹⁾ „Symbolik der Blumen“ prestav. Alvensleben str. 146.

Utegnila je ta vrbica tudi posvečena biti boginji Divici česk. Děviana, Perunova in Letničina hči; srbsk. Divojka, ktera solncu dvor pometa, in ktera ima v mnogih ozirih enake lastnosti z grško Ateno in Hero, in tako dobiti imé divičje, divojačko drevce. Pri Grkih je bila Heri posvečena, prebivalci otoka Samos so celó trdili, da se je Hera pod tem drevescem rodila.

Trobentica, jagolnica, ragušica, brkončica se še na Štajarskem in hrvaškem Zagorji veli: Iskrice, sv. Ivana roža, — novi dokaz, da je ta cvetka bila ozko združena s češčenjem luči in ognja, ker iskra je simbol bliska. K tematu jag še bi jaz postavil štajersko slovensko in hrvatsko-srbsko: *jagma*, *irruptiv*, *impetris*, *jagmiti*, *rapere*, *jagmo*, *cater*, *improvisus*, na *jagmo* prodati, *reissend*, *schnell verkaufen*, na *jagmo* iti, *blitzschnell gehen*.

Primeril sem tudi na drugem mestu tej koreniki imé mitičnega bitja: Iza: O Izi pripovedajo okoli Podsrede in Kozjega, da je v gori skrita in ob hudi nevihti iz gore zleti, za njo sledi huda burja, toča, blisk in grom, da živina stoče. Da so to mitično bitje tudi severni Slovani poznali, pričujejo imena: Izjaslav, Izebolc, Izeča, Izoslav, Izonka, kranjski Izatič, Izmar. Iza je brž ko ne druga oblika boginje: Jage-Ježi, Jahode-Babe. Priimek: Isa ima tudi nemška: Berhta, Holda, mogoče, da je lastnina Slovenov severno-slovenskih pozneje ponemčenih. Vendar primeri tudi zastran imena: Iza sansk. idž, ire.

V različnih imenih zemljišč in cvetic bi se še dosti mitologičnih ostankov našlo, ko bi nam hotel kak izveden botanikar vsa poznamenovanja po vseh slovenskih pokrajinah pobrati — al zastonj že več let opominjam in spodbujam na to delo mlajši naš naraščaj. Travo: Laser (tanger, Ferulkraut) imenujejo v moji rojstni okolici: vražje blato. Martial pravi, da so z „Ferulkrautom“ dajali packe učencem, primeri nemško: Patzenferl. Vražje blato! „caedere ferula“! treba je res obojega mladim ljudem.

(Konec prihodnjič.)

Ozir po svetu.

Iz Ruskega.

Iz Petrograda 18/30. aprila. —η—

(Dalje in konec.)

Ruski žurnali so, menda na nekaj dni, deloma ustavili medosobne prepire o predmetih preustrojstva notranjega položaja ruske države, in polemizujejo zdaj večidel zoper madžarsko in nemško žurnalistiko. Povod k temu jim je dala petrograška korespondenca berlinske „Kreuz-Zeitung“, v kateri je „N. F. Presse“ našla, da ruska vlada išče pri Nemcih pomoči zoper svoje panslaviste, kakor verzajlska zoper pariško komuno. Temu dobremu dopisniku menda nikdor na svetu ni tako hvaležen, kakor ravno narodna ruska žurnalistika. Ona, ki se v Rusiji bolj po pravici, kakor marsikje, imenuje sol naroda (tukaj jo židovski kapital, hvala Bogu, še ne drži tako v prstu, kakor na primer na Dunaji), ima pri tem priložnost, marsikaj reči, kar je potrebno in vendar bi sicer zamolčala. Iz množestva v tej zadevi interesantnih člankov Vam privodim le nekaj strok iz „Birževih Vedomosti“: „Ako čita človek v inostranih žurnalih izvestija o položnji del v Rusiji — govori omenjeni list — neredko se mora čuditi nad tem, do kake stopinje nevedni o tem, kaj se pri nas godi, so celo v sosednih z Rusijo državah, v Avstriji in Prusiji. Včas pa ni mogoče samo čuditi se nad takimi sporočili, ko človek vidi, da inostrana žurnalistika

ne samo po nevednosti, ampak z neko, jej lastno, prikrilo iznajdljivostjo o Rusiji brodi. Tako so začeli zdaj nekateri organi pruskega in avstrijskega tiska ravnati se po naslednji sistemi: oni strašijo našo vladu s panslavizmom, kateri da je došel v Rusijo do takih sil, da grozi celó državnemu in družinskemu poredku v cesarstvu. Tak, po lisičje zviti napad nemške pečati je popolnoma razumljiv in ne potrebuje nikakoršnih pojasnjenj svojega cila. Vendar radi njegove originalnosti ostanimo za danes iz množstva podobnih slučajev pri enem, kateri dovolj jasno kaže, kako globoko v bledenje včasih zabrede nemška žurnalistika, ko hoče o Rusiji govoriti. — (Sledí dolga podrobna razprava dotičnega članka lista „N. F. Presse“, potem Birž. Ved. nadaljujejo): „Iz teh domišljij ni težko uganiti, kakemu viru ona pripisuje po nemških listih razglašeno tožbo ruske vlade nad „moskovskimi namerami“ svojih državljánov. Se vé da med nemškimi čitatelji se najdejo taki lahkoverni gospodje, ki prejmejo take izmišljije za čisto moneto, mi pa moramo določno zagotoviti, da v Rusiji se bode na to drugače pogledalo. V Rusiji bodo v tem videli le neslano klevetanje, ki ne zasluži družega, kakor polno in brezpogojno zaničevanje. V Rusiji vsi prav dobro vedó, da ruska vlada je toliko silna in samostalna, da, ko bi se jej potrebno zdelo podaviti kako jej nevarno stranko — stranko živečo v resnici a ne samo v nemških možganih — bi jo podavila brez pomoči nemške pečati. Omenjeno sravnenje ruske vlade z verzajlsko in slavofilske stranke s pariško komuno, se pokazuje v podobi znamenitega primerljeja tacega slučaja, kedar, kakor ruski pregovor pravi, zajde um za razum. Razun tega, v teh nametih, kakoršne je čitati v dunajskih listih, ni mogoče ne videti slabostnega, v viši stopinji nerodnega in celó, da se jim prosto pové, budalastega maščevanja za odmeno pariškega traktata. Resnično, nenavadno divje se čita razglaševanje: „Ruska vlada toži po neruskih časopisih panslavistično stranko kot nevarnost za civilizacijo, za ves človeški rod —!“ — Je li mogoče, da se kdo poslužuje svojega oficijalnega poslužnja k temu, da nemške liste polni z lažnjivimi dopisi iz Petrograda, ki državo zasramujejo! Nam vse to hudo smrdi po ostudni lažnjivosti. — — Interesantno bi bilo izvedeti resnični iztočnik takih razglašenj. Nehoté si moramo misliti, da nemški listi ž njimi, kakorsibodi, po najnesramnejši poti mistifikujejo svoje čitatelje in vso Evropo. — — Vendar pogledjmo stvar od praktične strani, z vernega stališča. Kot predmet posebnega straha se predstavlja avstrijski nemški pečati, kakor znano, slavjanski blagotvoriteljni komitet v Petrogradu, v katerem vidijo avstrijaki neko mogočno rusko agenturo s komunističesko-moskovsko-slavjanskimi namerami. Kdo so vodji in delavci tega komiteta? Nehoté se moramo posmejati nemško-avstrijskemu strahu. Slavjanskemu komitetu predseduje aktivni državni svetovalec g. Hilferding, brez somnjenja v vsakem obziru blagomislec uradnik ruske vlade. Kot prvi tolmači mišljenja in namerov tega komiteta se kažejo pred ruskim narodom v prozi in poezijah gg. Majkov, Tjutčev, Miller in grof Sologub, sami taki pisatelji, katerih del se cenzura nikdar ni dotaknila, tudi o času najhuje ostrote ne. Veljajo Nemcem taki možje za vožake slavjanskega komunizma? — — Po vsem tem moramo nemškim listom, kakor pruskim tako avstrijskim zagotoviti, da se smejo šteti za žrtev ali neotesane prevare ali pa smešne mistifikacije, kolikorkrat tiskajo pritožbe ruske vlade nad panslavizmom, grozečim Rusiji in civilizaciji.“

Danes polemizujejo „Birževije Vedomosti“ zoper general Türrovo brošuro in list „Presse“. Sok celega ostrega članka je, da „Presse“, svareč Türro pred

Scilo, je sama zabredla v Karibdo. Ni Türro-ova, ni Pressina politika ni sposobna sozidati tacega odnošenja med Avstrijo in Rusijo, kakoršnega bi bilo obema želeti, pa kakoršnega je Avstrija bolj potrebna. Francosko-pruska vojska je porodila v Švediji veliko prekucijo v javnem mnenju. Znano je, da več stoletij si niste bili prijazni Rusija in Švedija. Zdaj dokazujejo švedski listi, da od vostoka ni proti Švediji nikakoršne nevarnosti, in da bati se je napadov le od juga, da je tedaj treba trdnjave proti Rusiji razorožiti in zidati jih na jugu. V tem smislu posebno gorko govori štokholmski „Aftonbladet“.

Čeh Krnka, ki je oborožil velik del ruske armade, je iznašel novo vojaško orodje, ročno mitraljezo. To orodje ima veliko prednost pred vsem dosedanjim. Pri navadni mitraljezi služi šest vojakov in dva konja, šapó in pruska igelna puška vstrelí k večemu 12krat na minuto. Krnkovo ročno mitraljezo pa bo vladal samo en mož, in kakor so dozdej poskušnje pokazale, vstrelil bo ž njo po 32krat na minuto. Še nekaj malenkosti bo Krnka na tem orodji popolnil, potem ga bo ponudil ruski vladi.

V Moskvi bodo postavili ruskemu pisatelju Puškinu spominek. Pri praznovanju petdesetletnice carskopoljskega liceja, čegar prvi izpitaneec je bil Puškin, so v ta namen vže podpisali in zložili 18 tisuč rubljev (okoli 30 tisoč gold.). Dotični komitet zdaj nabira doneske tudi zunaj carskoseljskih praznovateljev.

Mnogovrstne novice.

Na Hrvaškem se sijajno vršijo volitve za deželni zbor. Vsaki dan nam donaša poročilo o slavni zmagi bratov naših na jugu, ktera Slovenci z neizmerno radostjo sprejemamo. Narod trojedne kraljevine se je zdramil in krepko otresa magjaronski jarem, ki ga je nečastno trl pod Rauchovim gospodstvom. Nepoštenosti njegove, ki sta o zadevah Lonjskega polja in pučke solí jih po časnikih odkrila gospoda Mrazović in Vončina in zato v tiskovno tožbo prišla, a po sodnji nedolžna bila spoznala, so oči odprle narodu tako, da vsacemu poštenjaku bila bi sramota, ako bi volil za poslance zdaj može take, ki jih tako omadeževana vlada priporoča.

Ker so „Novice“ ob svojem času čitateljem svojim razkrile homatije glasovitega „Lonjskega polja“, naj povedó zdaj še nekoliko „o pučki solí“, zaradi ktere je še le unidan bila sodba dovršena in toženi gospod Vončina enoglasno nedolžen spoznan.

Državna hrvaška vlada je od zdavnej že ljudem v vojni granici in po Hrvaškem sploh sol dajala po nižji ceni nego je tarifna cena (od tod imé „limito-sol“) in sicer na vsako glavo po 12 funtov na leto. Podvzetniki, ki so se zavezali, da bodo po najnižji ceni sol ljudém doma, to je, v dotičnih okrajih delili, so toliko solí, kolikor je je bilo treba na Reki, v Bakru, ali v Senju vzeli, domu pripeljali, ljudém oddajali, in si za ta svoj trud lep čist dobiček prislužili; tako, na priliko, je Severinski podvzetnik, ki je leta 1868. oddajal sol po 5 gold. 50 kr. cent, imel čisti dobiček od 860 gold. 50 kr., a pri tem ni škode trpelo niti ljudstvo niti vladna blagajnica. Špekulant ban Rauch pa je koj znal preračunati, kolikošen dobiček bi njemu sol nesla, ako bi se on tega posla lotil. Ustavil je tedaj navadne licitacije za podvzetnike, in pod imenom svojega poslevodje, juda Nathana Gutthardta, ki je 1866. l. s svojim bankrotom 64 upnikov obril za 34.094 gld. 61 kr., prevzel za l. 1869. sam prodajanje in razdeljevanje solí v večem delu županije Zagrebske in v Karlovcu po 5 gold. 50 kr. za 181.127 glav, kar bi